

Een bezoek aan 'Expeditie Begonia'

De afgelopen decennia zijn er veel alternatieven ontwikkeld voor het zelfstandig thuis wonen en het wonen in een zorginstelling. Thuishuizen, kangoeroewoningen, woongemeenschappen. Door het beleid van langer thuis wonen krijgen deze woonvormen een impuls en neemt de behoefte aan een andere invulling van wonen en zorg toe. Welke nieuwe en oude woonzorgconcepten zijn er eigenlijk? Bouwstenen voor Sociaal gaat langs bij de Expeditie Begonia, om te leren van de sprekers over trends en de inspirerende voorbeelden die in het land te vinden zijn.

Trends in de samenleving, die wonen bepalen

De samenleving is veranderd en de populatie ouderen verandert mee. Jan Latten houdt ons voor dat het in onze samenleving steeds meer om genieten gaat en hoe dit ook onze huisvestingswens aan het veranderen is. De ontwikkeling van langer zelfstandig thuis is een logisch gevolg van onze individualisering, maar ouder worden gaat met gebreken en hoe gaan we daar mee om? Daarnaast zien we een andere ontwikkeling; door het aantal scheidingen, ook onder 50 plussers, is er namelijk een enorme groep 50 plussers die alleen oud gaat worden. Daarnaast heeft 1 op de 4 toekomstige ouderen geen kinderen, wat het mantelzorgconcept ingewikkeld maakt. Betaalbaarheid wordt meer dan voorheen bepalend. Zijn we in staat om gezamenlijk betaalbare concepten te ontwikkelen, die aansluiten bij de nieuwe leefwereld van de ouderen?

Inspirerende voorbeelden

Tijdens de door het Kenniscentrum Wonen-Zorg (KCWZ) georganiseerde Expeditie komen veel voorbeelden voorbij. Kangoeroewoningen, mantelzorgwoningen, maar ook nieuwe concepten voor zorgvastgoed wat leeggekomen is. Duidelijk is dat de partijen inspelen op lokale vraagstukken. En dat is een helder leerpunt. Ken de pijnpunten in je eigen lokale context, betrek bewoners en geef ze het eigenaarschap om mede-ontwikkelaar te worden. Dat vraagt lef en durf en vaak ook een goede samenwerking met andere lokale partijen.

Humanitas in Deventer laat zien hoe ze aan de slag zijn gegaan met de afbouw van de intramurale capaciteit en een levendig centrum hebben neergezet met een profiel waarin de waarden 'liefde', 'samen' en 'positief' als bepalend gelden. Lef en durf om studenten in ruil voor uren die ze steken in verlevendiging in het complex, een fikse huurkorting te geven. Aan de andere kant ook zoeken naar de juiste balans van intramurale en extramurale capaciteit, waarbij betaalbaarheid in het oog gehouden wordt. Een ander voorbeeld is de opgezette bewonersorganisatie die een voormalig zorgcentrum beheert en verhuurt in een krachtwijk in Arnhem. Het is nu een bruishuis, waarbij werken en leren met elkaar samen gaan, gerund door betrokken bewoners.

Duidelijk bij alle voorbeelden is het belang van het goed verankerd zijn in het lokale speelveld. Het laatste onderzoeksrapport van Movisie laat zien dat zorgvastgoed en het sluiten van woonzorgcentra een grote lokale impact heeft en dat het belangrijk is om ruimte te geven aan nieuwe woon- en zorginitiatieven.

Woonvariëaties ontwikkelen alleen mogelijk met goede samenwerking

Het boekje 'Villa Begonia' laat de verhalen leven van bewoners die een alternatief voor het

bejaardenhuis gevonden hebben. Sprekende verhalen en levens met gedachten over allerlei nieuwe woonvariaties. Het eerste exemplaar werd uitgereikt aan staatssecretaris Martin van Rijn. Bij de overhandiging benadrukt hij het belang van de goede samenwerking tussen gemeente, zorgorganisaties en woningcorporaties om nieuwe initiatieven mogelijk te maken. Hij benadrukt hoe belangrijk is om in te spelen op de eigen lokale mogelijkheden of vraagstukken en te luisteren naar de klant. Het veld is nu aan zet om te experimenteren en het lef te tonen om zelf te gaan experimenteren met bestaande en nieuwe woonvariaties.

Op deze dag, maar ook vanuit de werkgroep Zorgvastgoed van Bouwstenen, blijkt dat het voor het vinden van deze goede samenwerking wel noodzakelijk is om elkaars taal te spreken. Samen met gemeenten, corporaties, bewoners en zorgorganisatie op expeditie of onderzoek uitgaan, wens je elke gemeente toe.

Meer informatie

- Toelichting op [woonvariaties](#) (KCWZ, maart 2015)
- Onderzoeksrapport '[Sluitende verzorgingshuizen, wie vangt de sociale functie op in de wijk?](#)' (Movisie, maart 2015)
- Bestellen: boekje '[Villa Begonia](#)' (Aedes-Actiz en KCWZ, maart 2015)
- Werkgroep [Zorgvastgoed](#) binnen het platform [Bouwstenen voor Sociaal](#)
- Bouwstenen-informatiepagina over [Zorgvastgoed en -voorzieningen](#)

Geschreven door Margrieta Haan, zelfstandig adviseur in wonen, zorg en welzijn, en mede-trekker van de werkgroep Zorgvastgoed binnen het platform Bouwstenen voor Sociaal. In deze werkgroep wisselen professionals van gemeenten, zorgorganisaties en corporaties ervaringen uit en leren zij elkaars taal spreken.